

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N56

თარიღი: 12.11.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ქ. თბილისში ნავთობპროდუქტების საცავის (4 200 მ³ ტევადობის, 25 000 ტ ტვირთბრუნვით ნავთობბაზა) რეკონსტრუქცია და ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯია“, ქ.თბილისი, ჭავჭავაძის ქუჩა N34, სართ. N6;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თბილისი, სამგორის რაიონი, აეროპორტის დასახლება, ს/კ 01.19.26.004.054;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 09.09.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ტექნოსერვი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ (ს.კ. 404391136) მიერ წარმოდგენილია - ქ. თბილისში ნავთობპროდუქტების საცავის (4 200 მ³ ტევადობის, 25 000 ტ ტვირთბრუნვით ნავთობბაზა) რეკონსტრუქციისა და ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

2008 წელს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ შპს „ეკო ჯორჯიას“ ნავთობპროდუქტების საცავის განთავსებაზე (4 200 მ³ ტევადობის, 25 000 ტ ტვირთბრუნვით ნავთობბაზა; ქ. თბილისი, ისანი-სამგორის რაიონი, აეროპორტის მიმდებარე ტერიტორია) გაიცა №21 (24.04.2008) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა. 2011 წელს შპს „ეკო ჯორჯიამ“ შეიცვალა საფირმო სახელწოდება და ჩამოყალიბდა შპს „ჯორჯიან ენერჯი სოლუშენზის“ სახელით. „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, 2021 წლის 24 ივნისს, შპს „ჯორჯიან ენერჯი სოლუშენზი“ გაცემულია შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება N 2-929). 2021 წლის პირველ ივლისს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-1002 ბრძანების საფუძველზე, აღნიშნული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გადაეცა შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ნავთობპროდუქტების საცავის რეკონსტრუქცია და ექსპლუატაცია დაგეგმილია ქ. თბილისში, აეროპორტის დასახლებაში, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებულ, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების 22 939 მ² ფართობის მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 01.19.26.004.054). აღნიშნული ტერიტორიიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი დაშორებულია დაახლოებით 800 მეტრით, ხოლო დაახლოებით 480 მეტრში მდებარეობს თბილისის საერთაშორისო აეროპორტის შენობა.

საპროექტო ტერიტორიას ესაზღვრება არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ამჟამად საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსებულია 4 ერთეული, 400 მ³ მოცულობის ვერტიკალური მიწისზედა რეზერვუარი და დამხმარე შენობა-ნაგებობები. აღნიშნული ობიექტები არ ფუნქციონირებს. პროექტის ფარგლებში იგეგმება მათი სრული დემონტაჟი და საპროექტო ტერიტორიაზე ახალი ნავთობპროდუქტების საცავის, მათ შორის შემადგენელი/დამხმარე ინფრასტრუქტურის მოწყობა. წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის დაგეგმარება განხორციელდა საქართველოში მოქმედ „NFPA 30“ (აშშ-ის) სტანდარტის მოთხოვნათა დაცვით.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია არაქმედების ალტერნატივა, ნავთობპროდუქტების საცავების განთავსების ალტერნატივა და ტექნოლოგიური ალტერნატივები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, არაქმედების ალტერნატივის განხორციელების შემთხვევაში, ადგილი არ ექნება ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ნეგატიურ ზემოქმედებას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოო პროცესის მიმდინარეობა გარემოსდაცვითი სტანდარტების გათვალისწინებით წარმართება, ხოლო პროექტის განხორციელება დადებითად იმოქმედებს ქვეყნის ეკონომიკურ და სოციალურ მდგომარეობაზე. პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი სოციალურ-ეკონომიკური სარგებლის, ამასთან დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში გარემოსდაცვითი სტანდარტების დაცვის გათვალისწინებით, არაქმედების ალტერნატივა უარყოფილ იქნა. დაგეგმილი პროექტის მახასიათებლების გათვალისწინებით (არსებული ნავთობპროდუქტების საცავის რეკონსტრუქცია და ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება) ნავთობპროდუქტების საცავების განთავსების ალტერნატივის ნაწილში ძირითადად მოცემულია არსებული ნავთობის ბაზის ტერიტორიის უპირატესობების შესახებ ინფორმაცია. **აღსანიშნავია, რომ მოცემული გარემოება საქმიანობის განმახორციელებელს არ ათავისუფლებს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული ვალდებულებისაგან - გზშ-ის ანგარიშში წარმოადგინოს სათანადო ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით.** ტექნოლოგიურ ალტერნატივებში, ბენზინის ორთქლის შემცირების მიზნით განხილული ორი ვარიანტიდან (მცურავი სახურავის (ე.წ. „პონტონის“) დაყენება; აირდამჭერი და რეკუპერაციის სისტემის დამონტაჟება) უპირატესობა მიენიჭა მეორე ვარიანტს, რომელიც უზრუნველყოფს ბენზინის რეზერვუარებიდან და ბენზინის ავტოცისტერნებიდან გამოყოფილი ორთქლის დაჭერას.

პროექტის ფარგლებში, საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსდება საწვავის მიწისზედა სარეზერვუარო პარკი, რომლის შემადგენლობაშიც შევა 21 500 მ³ ჯამური მოცულობის, 14 ერთეული ცილინდრული, ვერტიკალური ტიპის რეზერვუარი. ობიექტზე აგრეთვე დაგეგმილია სახელოსნოს, სარემონტო და საოფისე შენობების, დაცვის ოთახის, ავტოესტაკადის და ფარდულის (3 ერთეული) მოწყობა. საპროექტო ნავთობბაზის ტერიტორიაზე, ასევე განთავსდება სარკინიგზო ცისტერნებიდან საწვავის რეზერვუარებში მიმღები და რეზერვუარიდან ავტოცისტერნებში გამცემი სატუმბი სადგური, სახანძრო წყლის სატუმბი, სახანძრო წყლისთვის განკუთვნილი 700 მ³ მოცულობის რეზერვუარი და მსუბუქი კონსტრუქციის სასაწყობე შენობა. პროექტის ფარგლებში, აგრეთვე განხორციელდება არსებული სარკინიგზო ჩიხის რეკონსტრუქცია. პროექტის მიხედვით, ობიექტზე ნავთობპროდუქტების შემოტანა განხორციელდება რკინიგზის ესტაკადის

საშუალებით. ნავთობბაზის წლიური ტვირთ-ბრუნვა გათვალისწინებულია 360 000 მ³-ის ოდენობით (120 000 მ³ - ბენზინი, 240 000 მ³ დიზელი).

საპროექტო სარეზერვუარო პარკი განკუთვნილი იქნება ბენზინისა და დიზელის საწვავისთვის. რეზერვუარები განთავსდება მომანდაკებული ზედაპირიდან 50 სმ-ის სიმაღლეზე. თითოეული რეზერვუარი ალკურვილი იქნება სასუნთქი და დამცავი სარქველებით. სარეზერვუარო პარკში ბენზინისთვის განკუთვნილი იქნება 5 რეზერვუარი (2x3000 მ³ და 3x2000 მ³ ტევადობის), ხოლო დიზელის საწვავისთვის - 9 რეზერვუარი (7x1000 მ³, 1x2000 მ³, 1x500 მ³ ტევადობის). სარეზერვუარო პარკის გარშემო განთავსდება ხანძარსაწინააღმდეგო სტენდები. ესტაკადა და ყველა რეზერვუარი უზრუნველყოფილი იქნება დამიწებით და მეხამრიდებით, ასევე ექსპლუატაციისათვის საჭირო მოწყობილობებით მათ შორის: ჩასასვლელი ლუქით; საზომი ლუქით; გაგრილებისა და ქაფქრობის სისტემებით; მიწის ზედაპირზე, 15 სმ სიმაღლის ბეტონის საბჯენებზე განთავსებული ტექნოლოგიური მილსადენებით. რეზერვუარებზე აგრეთვე დამონტაჟებული იქნება ავტომატური სასიგნალო მოწყობილობა - სითხის დონის სიგნალიზატორი და თერმომალწყებლის სქემა, რომლის საშუალებითაც უზრუნველყოფილი იქნება რეზერვუარების გადავსების რისკების მინიმუმამდე შემცირება. ვაგონცისტერნების დასაცვლელად რკინიგზის ჩიხში მოწყობილი იქნება 2 ერთეული მიმღები კოლექტორი (თითოეული სიგრძით 70 მ, დიამეტრით - 220 მმ), რომლებიც უზრუნველყოფენ 5 ვაგონცისტერნის ერთდროულად დაცვას. დაცლა განხორციელდება ჩიხიდან სატუმბ სადგურამდე მოწყობილი მიწისზედა მილგაყვანილობის გამოყენებით (მილსადენის დიამეტრი იქნება 150 მმ). ტუმბომდე, მილსადენის შუა ნაწილში დამონტაჟებული იქნება დამცველი ფილტრი. ობიექტზე დაგეგმილია 160 მ³/სთ წარმადობის ტუმბოების ექსპლუატაცია, რომლებიც განთავსდება მსუბუქი კონსტრუქციის სატუმბ სადგურში.

ნავთობპროდუქტების ავტოცისტერნებში გასაცემი კუნძულები მოეწყობა ნავთობბაზის ტერიტორიაზე, სადაც ყველა სახის საწვავის გასაცემად დამონტაჟდება მექანიკური დგარები. გასაცემ კუნძულებზე განთავსებული იქნება 60 მ³ წარმადობის გასაცემი ტუმბოები. ავტოცისტერნების ესტაკადებზე მოეწყობა მსუბუქი, ცეცხლგამძლე მასალით დამზადებული ფარდულები, ხოლო თითოეული ესტაკადის გარე პერიმეტრზე (ჯამში 432 მ²) მოეწყობა დაბინძურებული წყლების შემკრები ცხაურები. რეზერვუარებიდან და ავტოცისტერნებიდან ნავთობპროდუქტების აორთქლების შემცირების მიზნით გათვალისწინებული იქნება აირდამჭერი და რეკუპერაციის სისტემის მოწყობა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო სარეზერვუარო პარკი შემოიზვინება არმირებული ბეტონის (15 სმ სისქის) ბეტონის კედლით, რომლის მინიმალურ სიმაღლედ განსაზღვრულია - 1,49 მ.

ექსპლუატაციის ეტაპზე დაღვრილი ნავთობპროდუქტებისა და სანიაღვრე წყლის შეკავების მიზნით ობიექტზე მოწყობილი იქნება ბეტონის საფარი. სარეზერვუარო პარკის შემოიზვინვის გარეთ მოეწყობა ჰიდროჩამკეტი და შემკრები ჭა, საიდანაც წყალი გადაინაცვლებს სანიაღვრეში. ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის შემთხვევაში მოხდება ჩამკეტის დაკეტვა და დაღვრილი პროდუქტის სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე დაგროვება. დაგროვებული ნავთობპროდუქტები ტუმბოს მეშვეობით გადაიტვირთება თავისუფალ რეზერვუარში.

საპროექტო ნავთობპროდუქტების საცავის ექსპლუატაციის ეტაპზე ობიექტზე მოსალოდნელია სამეურნეო-ფეკალური, საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების წარმოქმნა. სამეურნეო-ფეკალური წყლებისთვის გათვალისწინებულია სათანადო

მილსადენის მოწყობა ადმინისტრაციული შენობიდან არსებული საკანალიზაციო მილსადენთან შესაერთებლად. საწარმო-სანიაღვრე წყლებად განიხილება რეზერვუარების პარკიდან, სატუმბო სადგურიდან და სხვა ტექნოლოგიური ობიექტებიდან, ტერიტორიებიდან წარმოქმნილი წყლები. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნავთობბაზის მთელ ტერიტორიაზე დაბინძურებული წყლები იკრიბება სპეციალურ მილსადენებში და რკინაბეტონის ღარებში. საწარმოს ტერიტორიაზე მოწყობილია სანიაღვრე წყლების შემკრები-გამტარი არხები, რომლებიც საბოლოოდ მიერთებულია ნავთობდამჭერ/გამწმენდ სისტემასთან. აღნიშნული გამწმენდი მოწყობილობა განკუთვნილია ჩამდინარე წყლების გასაწმენდად, სადაც ნავთობპროდუქტების კონცენტრაცია 250 მგ/ლ-მდეა, ხოლო მექანიკური ნაწილაკების - 1200 მგ/ლ-მდე. გამწმენდი ნაგებობის წარმადობა იქნება 3 ლ/წმ (10.8 მ³/სთ). სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიური ნახაზები და გაწმენდის ტექნოლოგიური სქემის შესახებ ინფორმაცია. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გაწმენდილი საწარმო-სანიაღვრე წყლები ჩაშვებული იქნება ტერმინალის მიმდებარე ტერიტორიაზე გამავალ, ქალაქის 800 მმ დიამეტრის სანიაღვრე კოლექტორში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამუშაოების მცირე მოცულობიდან გამომდინარე, სამშენებლო ბანაკის მოწყობა დაგეგმილი არ არის და სამშენებლო მასალები დასაწყობდება საპროექტო ნაკვეთზე, თავისუფალ ტერიტორიაზე. პროექტისათვის საჭირო ინერტული მასალის შემოტანა განხორციელდება ობიექტის მიმდებარედ არსებული ლიცენზირებული კარიერებიდან, ხოლო ბეტონის ხსნარის - ქ. თბილისში მოქმედი ბეტონის ქარხნებიდან. სამშენებლო პროცესში ჩართული იქნება 6 ერთეული სატვირთო მანქანა, ერთი ექსკავატორი, 2 მობილური ამწე და ერთი ბულდოზერი. მშენებლობის ხანგრძლივობად განსაზღვრულია 24 თვე, რაც მოიცავს მოსამზადებელ ეტაპს (სადემონტაჟო სამუშაოებს) და პროექტით გათვალისწინებული ნავთობბაზის მოწყობას.

საპროექტო ტერიტორია თავისუფალია მცენარეული საფარისაგან. მიწის სამუშაოების დაწყებამდე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა მოიხსნება და დასაწყობდება ტერმინალის თავისუფალ ტერიტორიაზე, ხოლო შემდგომ გამოყენებული იქნება რეკულტივაციის სამუშაოებისათვის. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ტერმინალის ტერიტორიამდე მისასვლელი გზები მოწყობილია აეროპორტის ავტომაგისტრალიდან. ობიექტის ელექტრომომარაგება ხორციელდება შესაბამისი ქვესადგურიდან, ხოლო ავარიული შემთხვევებისათვის დაგეგმილია დიზელ-გენერატორის მონტაჟი.

სკოპინგის ანგარიშში განსაზღვრულია პროექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ძირითადი სახეები. მოცემულია ინფორმაცია, პროექტის სპეციფიკის გათვალისწინებით, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების მნიშვნელობის შესახებ და ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის.

საწარმოს რეკონსტრუქციისა და ექსპლუატაციის პერიოდში ადგილი ექნება, როგორც სახიფათო, ისე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნას. სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საქმიანობის პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის ზოგადი პირობები. სკოპინგის ანგარიშში არ არის სათანადოდ წარმოდგენილი ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ნარჩენების ზუსტი აღწერა განხორციელდება გზმ-ის ეტაპზე. დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკის მიუხედავად სკოპინგის ანგარიშში

დასაზუსტებელია ინფორმაცია ნავთობშლამების და მათი მართვის შესახებ, რომელიც საწარმოო ციკლის მუდმივი თანმდევია და საჭიროებს სათანადო გარემოსდაცვითი მართვის ღონისძიებების დაგეგმვას.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ნავთობბაზის ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა დამაბინძურებელი ნივთიერებები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, წინასწარი მონაცემებით განსაზღვრულია გაფრქვევების წყაროები. დოკუმენტის მიხედვით, ბენზინის რეზერვუარების ბენზინით შევსებისას და შენახვისას, ასევე ავტოცისტერნებში ჩასხმისას ატმოსფეროში მავნე ნივთიერებები არ გამოიყოფა, რადგან გამოყოფილი ორთქლის დაჭერის მიზნით მათზე დამონტაჟდება აირდამჭერი და რეკუპერაციის სისტემა. რეზერვუარებში ბენზინის მიღების დროს ხორციელდება გამოყოფილი აირების დაჭერა, მიმართვა აირსეპარატორში, გამაციებელში და შემდგომ აირკონდესატის ჩატვირთვა მიწისქვეშ განთავსებულ ჭურჭელში. შევსების შემდეგ აღნიშნული კონდესატი დაბრუნებული იქნება რეზერვუარში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ვინაიდან - დასახლებული პუნქტი დაცილებულია ობიექტიდან 800 მ-ით, ხოლო აეროპორტის შენობა 480 მეტრი მანძილით, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მოდელირება, ემისიების გაანგარიშება შესრულდება 480 მეტრში მდებარე საკონტროლო წერტილების მიმართ. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად საკვლევი ტერიტორიის სიახლოვეს, სამხრეთით, მდებარეობს შპს „პეტროკას ფიუელ სერვისიზ ჯორჯიას“ საავიაციო ნავთის მიღება-გაფილტვრა-გაცემის ტერმინალი, რომლის გაფრქვევები გათვალისწინებული იქნება კუმულაციურ ზემოქმედებაში.

ობიექტის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპი დაკავშირებული იქნება გარემოში ხმაურის გავრცელებასთან. მშენებლობის ეტაპზე ძირითადი ხმაურწარმომქმნელია სამშენებლო ტექნიკის, ხოლო ექსპლუატაციისას სატუმბი სადგურები და ავტოცისტერნების მოძრაობა. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ჩატარებული გაანგარიშებებით დადგინდა, რომ ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე უახლოეს საკონტროლო წერტილში ხმაურის დასაშვები ნორმების გადაჭარბებას არ ექნება ადგილი.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნავთობბაზის რეკონსტრუქცია-მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში საჭირო ავტოტრანსპორტის მოძრაობისათვის გამოყენებული იქნება კახეთის გზატკეცილიდან აეროპორტის მიმართულებით გამავალი ევროპის ქუჩა, რომელიც შიდა გზებით უკავშირდება საპროექტო ტერიტორიას. გამოყენებული იქნება აგრეთვე სამრეწველო ტერიტორიაზე კახეთის გზატკეცილიდან შემავალი შიდა გზები. აღნიშნული მარშრუტი არ გადის დასახლებულ პუნქტებში. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობის ეტაპზე დღის განმავლობაში შესაძლებელია შესრულდეს 10-12, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე - 30-40 სატრანსპორტო ოპერაცია. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურაზე და ნაკადებზე ზემოქმედების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე, საჭიროების შემთხვევაში, შემუშავდება სატრანსპორტო ნაკადების მართვის შიდა გეგმა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, სამგორის რაიონის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე და ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 5 ოქტომბერს, ქალაქ თბილისში, სამგორის რაიონის გამგეობის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის

მეურნეობის სამინისტროს, შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ და სამგორის რაიონის გამგეობის წარმომადგენლები, აგრეთვე სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი საკონსულტაციო კომპანიის წარმომადგენელი. საჯარო განხილვაზე პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები/მოსაზრებები არ გამოთქმულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - ნავთობპროდუქტების საცავის რეკონსტრუქცია-ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
 - არსებული, №21 (24.04.2008) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით განსაზღვრული, საქმიანობის დეტალური აღწერა;
 - არსებული რეალობის გათვალისწინებით მიმდინარე საქმიანობის და ტექნოლოგიური უზნების შესახებ ერთიანი, დეტალური ინფორმაცია;
 - დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა, მათ შორის ცვლილების პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების დეტალური აღწერა;
 - ინფორმაცია არსებული ინფრასტრუქტურის სადემონტაჟო სამუშაოების შესახებ;
 - ნავთობპროდუქტების საცავის არსებული და საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა, დანადგარების მოცულობა, სიმძლავრე და წარმადობა;
 - დაგეგმილი საქმიანობის ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი). სარეზერვუარო პარკის საპროექტო წარმადობის-ტვირთბრუნვის შესახებ ინფორმაცია;

- არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური ციკლის, მათ შორის ნავთობპროდუქტების მიღება-შენახვა და გაცემის პროცედურების/ოპერაციების დეტალური აღწერა;
- ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის გეგმა-გრაფიკი. მათ შორის მიღება-გაცემის დეტალური აღწერა;
- ტექნოლოგიური ციკლის ჰერმეტიკობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია აირდამჭერი და რეკუპერაციის სისტემის შესახებ, შესაბამისი საპასპორტო მონაცემების და ეფექტურობის მითითებით;
- დაზუსტებული ინფორმაცია გამოყოფილი აირების დაჭერის სისტემის, აირსეპარატორის, გამაციებელის და აირკონდენსატის ჩასატვირთი მიწისქვეშა ჭურჭელის შესახებ;
- ინფორმაცია ნავთობპროდუქტების მიღება-შენახვა და გაცემასთან დაკავშირებული ობიექტების შესახებ. მათ შორის, ინფორმაცია არსებული სარკინიგზო ჩიხის რეკონტრუქციის შესახებ. ინფორმაცია ნავთობპროდუქტების მიღება-გაცემის სადგურების შესახებ;
- ინფორმაცია რეზერვუარების ტექნოლოგიური მილსადენების, სატუმბო სადგურების, ტექნოლოგიური პროცესისათვის განკუთვნილი დანადგარების, სახანძრო ჰიდრანტების შესახებ;
- ნავთობპროდუქტების ტრანსპორტირების დეტალური აღწერა, სამოდრაო მარშრუტების მითითებით (სატრანსპორტო ნაკადების მართვის შიდა გეგმა);
- საპროექტო რეზერვუარების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (მათ შორის ტიპი, მოცულობა და სხვ);
- თითოეული რეზერვუარისა და სარეზერვუარო პარკის ჯამური მოცულობის შესახებ ინფორმაცია, თითოეული რეზერვუარის ფუნქციური დატვირთვის მითითებით;
- სარეზერვუარო პარკის დეტალური აღწერა (დაგეგმილი ცვლილების გათვალისწინებით) შესაბამისი თანდართული სქემით;
- სარეზერვუარო პარკებში ტექნოლოგიური მილგაყვანილობიდან ან/და სხვა ტექნოლოგიური მოწყობილობების დაზიანებისას შემთხვევით დაღვრილი ნავთობპროდუქტების მართვის საკითხები;
- სარეზერვუარო პარკის შემოზვინვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რომლის პარამეტრები და შიდა სასარგებლო მოცულობა გაანგარიშებული უნდა იყოს ნავთობპროდუქტების ავარიული დაღვრის ეფექტური შეკავების გათვალისწინებით). დეტალური ინფორმაცია რეზერვუარ(ებ)იდან დაღვრილი პროდუქტის საერთო მოცულობის შეკავების უზრუნველყოფის შესახებ. სარეზერვუარო პარკში ავარიულად დაღვრილი პროდუქციის მართვის ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიის შესაბამისი მოპირკეთების შესახებ ინფორმაცია (სარეზერვუარო პარკის ჰიდროსაიზოლაციო ფენის აღწერა);
- ინფორმაცია ობიექტის დამხმარე შენობა-ნაგებობების შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიის Shp ფაილები, ნავთობპროდუქტების საცავისა და ობიექტის შემადგენელი ინფრასტრუქტურის განთავსების GIS კოორდინატები;
- ნავთობბაზის გენერალური გეგმა ექსპლიკაციით, გაფრქვევების წყაროების მითითებით;
- ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოესი საცხოვრებელ სახლამდე, დასახლებამდე, მდინარემდე და სხვა უახლოეს ობიექტამდე;
- ინფორმაცია ტერიტორიის მიმდებარედ არსებული საწარმოებისა და მათი საქმიანობის შესახებ;

- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ტერიტორიის დასაბუთებული ალტერნატივა;
- ობიექტის წყალმომარაგების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რაოდენობა, ტექნიკური გადაწყვეტა);
- საწარმოში წარმოქმნილი საწარმოო ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი (გაწმენდა, ჩაშვება);
- საწარმოში წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური წყლების მართვის საკითხი;
- საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხი;
- ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული წყლების მართვის საკითხი;
- სადრენაჟო და წყალარინების სისტემის დეტალური აღწერა შესაბამისი სქემატური ნახაზების მითითებით. საკანალიზაციო სქემა გენ-გეგმაზე დატანიტ;
- გამწმენდის მოწყობის/ნავთობდამჭერის აღწერა, პარამეტრები და გაწმენდის ეფექტურობა, შესაბამისი გათვლებითა და დასაბუთებით;
- ჩამდინარე წყლების ჩაშვებაზე საკანალიზაციო სისტემის მფლობელთან შეთანხმების შესახებ ინფორმაცია;
- გამწმენდის მოწყობილობაში/ნავთობდამჭერში დაგროვილი შლამის რაოდენობის და მართვის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- სამშენებლო და მიწის სამუშაოებთან დაკავშირებით დეტალური ინფორმაცია;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის (არსებობის შემთხვევაში) მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- ობიექტის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ მონაცემები, შემდგომი მართვის ღონისძიებები, ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ინფორმაცია ელექტროენერგიით მომარაგებისა და მისი გამოყენების შესახებ;
- ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების დეტალური აღწერა;
- საწარმოს მოწყობის ეტაპზე და ფუნქციონირების დროს შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის საკითხი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- ობიექტის გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში საწარმოს ფუნქციონირების შეზღუდვის ღონისძიებების გეგმა.

5. საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე;

- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით.

6. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს: ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში; დეტალური ინფორმაცია მტვერდამჭერი, ჰაერგამწმენდი სისტემის შესახებ (საპასპორტო მონაცემები; ეფექტურობის დამადასტურებელი დეტალური მონაცემები); ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა; ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე სუნის წარმომქმნელი პოტენციური წყაროების გამოვლენა, ხოლო აღნიშნული წყარო(ები)ს იდენტიფიცირების შემთხვევაში დამატებითი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების განსაზღვრა;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელების და მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება), ასევე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია. ხმაურის გამომწვევი ძირითადი წყაროები, მათი მუშაობის დრო (ხანგრძლივობა);
- პროექტის ფარგლებში ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე/გრუნტის ხარისხზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. განისაზღვროს სარეზერვუარო პარკის და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის ფარგლებში ნიადაგის/გრუნტის ზედაპირული ფენის დაბინძურების მაღალი რისკის უბნები და შემუშავდეს დაბინძურებისაგან დაცვის შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა;
- ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე რეკონსტრუქცია-ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ობიექტის რეკონსტრუქცია-ექსპლუატაციის ეტაპზე ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გეოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, ნარჩენების მართვის საკითხები და პრევენციული ღონისძიებები. მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა;
- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება 500 მეტრიან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით, მათ შორის ატმოსფერული ჰაერისთვის;
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;

- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის შესახებ ინფორმაცია;
- ზემოქმედების შეფასება სატრანსპორტო ნაკადებზე;
- ნავთობპროდუქტების საცავის რეკონსტრუქცია-ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- ნავთობპროდუქტების საცავის რეკონსტრუქცია-ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

7. შენიშვნები, რომლიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში:

- გზმ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იყოს საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის #65 დადგენილებით დამტკიცებული „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის“ მოთხოვნები;
- წარმოდგენილი მონაცემების ელექტრონული გადამოწმებით (სსიპ ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის არქიტექტურის სამსახურის ელექტრონული რუკით) დგინდება, რომ 01.19.26.004.054 საკადასტრო კოდით რეგისტრირებულ მიწის ნაკვეთის ნაწილზე ვრცელდება სპეციალური ზონა 1 (სპეცზ-1). აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას და შესაბამისი ინფორმაციის გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენას;
- სკოპინგის ანგარიშში, 5.2. ქვეთავში (ხმაურის გავრცელება ტერმინალზე სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობისას და ტერმინალის ფუნქციონირების შედეგად) აღნიშნულია, რომ “სამშენებლო მოედნიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე დაცილება შეადგენს 2700 მ-ს, ხოლო ქუთაისის საერთაშორისო აეროპორტის ტერმინალი დაშორებულია 240 მეტრით”, რაც საჭიროებს დაზუსტებას. აგრეთვე, წარმოდგენილ გაანგარიშებაში სრულად არ არის გათვალისწინებული სამშენებლო პროცესში ჩართული, ხმაურის გამომწვევი ძირითადი წყაროები, რაც არ შეესაბამება დოკუმენტში წარმოდგენილ ინფორმაციას. აღნიშნული გათვალისწინებული და კორექტირებული უნდა იყოს გზმ-ის ანგარიშში;
- №21 (24.04.2008) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით განსაზღვრული პირობების შესრულების მდგომარეობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (განხილული იქნეს თითოეული პირობის შესრულების საკითხი/ანალიზი);
- ვინაიდან, პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია არსებული ნავთობპროდუქტების საცავის სრული რეკონსტრუქცია, გზმ-ის ანგარიშში მითითებული უნდა იყოს მოთხოვნა N21 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის და შესაბამისი გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების ძალადაკარგულად გამოცხადებასთან დაკავშირებით;

- გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროექტში წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია, არსებული საწარმოს დემონტაჟის, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების კლასიფიკაციისა და მათი შემდგომი მართვის შესახებ ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნების შესაბამისად.
- დოკუმენტში წარმოდგენილი ინფორმაცია, საწარმოს განთავსების არაქმედების ალტერნატივის, ნავთობპროდუქტების საცავების განთავსების ალტერნატივისა და ტექნოლოგიური ალტერნატივების შესახებ, შინაარსობრივად გაუმართავი და არასრულყოფილია. შესაბამისად გზშ-ის ეტაპზე საჭიროა საკითხის დეტალური ანალიზი და არგუმენტაცია. მაგალითად: საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტის განხილვისას, მოცემულია შემდეგი სახის ინფორმაცია: „საწარმოს საქმიანობა განპირობებულია საქართველოში თხევადი საწვავის მიწოდებაზე მოთხოვნების გაზრდით. იმპორტ-ექსპორტის განვითარებით. პრაქტიკულად ამ ტიპის საწარმოებზე მოთხოვნა იზრდება. საწარმოს ტერიტორიაზე კომუნისტების პერიოდში ფუნქციონირებდა 1600 მ³ მოცულობის სარეზერვუარო პარკი, რომლის დღევანდელი მდგომარეობით არ ფუნქციონირებს. დღეისობით იქნა გადაწყვეტილება მიღებული მისი რეკონსტრუქციის საფუძველზე (მოხდება ძველი რეზერვუარების დემონტაჟი) ახალი ბაზის მშენებლობა“. აღნიშნული ინფორმაცია, შეუსაბამოა, არ განიხილავს და არგუმენტირებულად არ ასაბუთებს მსჯელობას საწარმოს განთავსების ალტერნატივის შესახებ;
- დაზუსტებას საჭიროებს პროექტის შემუშავებისას გამოყენებული „NFPA 30“ სტანდარტისა და აღნიშნული სტანდარტით განსაზღვრული მოთხოვნების შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაცია გამწმენდი/ნავთობდამჭერი სისტემის/ნაგებობის შესახებ საჭიროებს დაზუსტებას. კერძოდ, სკოპინგის ანგარიშიდან არ იდენტიფიცირდება უკვე მოწყობილია/ექსპლუატაციაშია აღნიშნული გამწმენდი ნაგებობა/სისტემა თუ პროექტის ფარგლებშია დაგეგმილი მისი განთავსება. ამასთან, გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნეს გამწმენდი/ნავთობდამჭერი ნაგებობის ტექნიკური პარამეტრების და გაწმენდის სქემის, ეფექტურობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ მიწის სამუშოების დროს ექსკავირებული ქანების ნაწილი გამოყენებული იქნება რეკულტივაციისათვის, ხოლო ნაწილი გატანილი იქნება სამშენებლო ნარჩენების პოლიგონზე. გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს რა იგულისხმება სამშენებლო ნარჩენების პოლიგონში და სად მდებარეობს აღნიშნული ფუნქციური დატვირთვის ობიექტი.
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად, ერთიანი ცხრილის სახით.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილი ქ. თბილისში ნავთობპროდუქტების საცავის (4 200 მ³ ტევადობის, 25 000 ტ ტვირთბრუნვით ნავთობბაზა) რეკონსტრუქცია და ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი

ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.